

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E - 35

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie máj 2015

I. senát

Nálezy:

spisová značka	I. ÚS 454/2012
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	10. decembra 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 141a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť proti uzneseniu vlády, ktorým bol pred uplynutím svojho funkčného obdobia odvolaný z funkcie člena Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) a to bez uvedenia dôvodov.</p> <p>Sťažovateľ vo vzťahu k predmetnému uzneseniu vlády v zásade vzniesol tieto námietky:</p> <ol style="list-style-type: none">za ústavne tolerovateľný dôvod využitia právomoci vlády odvolať člena súdnej rady pred uplynutím funkčného obdobia z jeho funkcie pri absencii úpravy dôvodov odvolania člena súdnej rady v ústave možno považovať len stratu jedného z predpokladov pre ustanovenie za člena súdnej rady uvedených v čl. 141a ods. 2 ústavy (bezúhonnosť, vysokoškolské právnické vzdelanie a najmenej 15 rokov odbornej praxe), čo vláda v jeho prípade zjavne nerešpektovala,súdna rada je podľa sťažovateľa „vrcholným ústavným orgánom súdnictva Slovenskej republiky a jedným z jej základných inštitucionálnych prvkov je nezávislosť“, a preto je bezdôvodné odvolanie člena súdnej rady vládou prejavom svojvoľe výkonnej moci, čo je zásahom do nezávislosti súdnej rady a do nezávislosti súdnictva,strata politickej dôvery aktuálnej vládnej a zákonodarnej moci k členom súdnej rady ustanoveným predchádzajúcou politickou mocou nemôže byť považovaná za dôvod na odvolanie člena súdnej rady, keďže „Prístup k funkcii člena súdnej rady a právo na jej vykonávanie počas celého funkčného obdobia sa nemôže pri nezmenenej ústavnej úprave meniť len zmenou politického prostredia v moci zákonodarnej a výkonnej.“ <p>Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti došlo podľa sťažovateľa napadnutým uznesením k porušeniu jeho práv vyplývajúcich z vyššie uvedených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).</p>
ratio decidendi	<p><u>K bodu 1.</u></p> <p>Tvrdenie sťažovateľa zjavne nemá oporu ani v ústave (ústava v ustanovení čl. 141a ods. 1 písm. d) neuvádza taxatívny a ani demonštratívny spôsobom dôvody, na základe ktorých môže vláda ňou vymenovaného člena súdnej rady odvolať z funkcie) a ani v</p>

zákoně o súdnej rade, keďže príslušné ustanovenie tohto zákona (§ 26 ods. 1 písm. c) zák. č. 185/2002 Z.z.) obdobne ako ústava nevyjedzuje dôvody, na základe ktorých môže vláda člena súdnej rady odvolať z funkcie, t. j. zjavne predpokladá aj iné dôvody, na základe ktorých môže vláda uplatniť právomoc zverenú jej priamo ústavou (odvolať ňou vymenovaného člena súdnej rady z funkcie). Navyše, tvrdenie sťažovateľa je aspoň vo vzťahu k strate bezúhonnosti člena súdnej rady zjavne nesprávne, keďže v tomto prípade funkcia člena súdnej rady zaniká priamo zo zákona (§ 26 ods. 1 písm. h) zákona o súdnej rade), a teda nie odvolaním.

Okrem toho, ak vezmeme do úvahy, že preukázanie existencie vysokoškolského vzdelania a pätnástich rokov odbornej praxe je vláda povinná obligatórne preskúmať už pri vymenúvaní určitej osoby za člena súdnej rady (a je teda prakticky nepredstaviteľné, že by do funkcie člena súdnej rady vymenovala osobu, ktorá tieto podmienky nespĺňa), tak by ustanovenie právomoci vlády odvolávať ňou ustanoveného člena súdnej rady pred uplynutím jeho funkčného obdobia predstavovalo v zásade prázdnu množinu a bolo by v podstate nadbytočné.

Samotný sťažovateľ pritom v zásade nespochybňuje právomoc vlády odvolať niektorého z troch členov súdnej rady, ktorých vymenovala, keďže táto právomoc vlády je výslovne uvedená v dikcii čl. 141a ods. 1 písm. d) ústavy. Ak by sa však argumentácia sťažovateľa dovedla do dôsledkov, nemohla by vláda odvolať svojho „nominanta“ z funkcie člena súdnej rady ani v prípade, ak by sa tento dlhodobo, resp. vôbec nezúčastňoval zasadnutí súdnej rady (napr. zo zdravotných alebo iných dôvodov), a neplnil by si tak základnú povinnosť vyplývajúcu z členstva v súdnej rade. To isté by pritom muselo platiť aj o členoch súdnej rady, ktorí sú volení a odvolávaní sudcami Slovenskej republiky, Národnou radou Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) a prezidentom Slovenskej republiky (ďalej len „prezident“). Rovnako by bolo problematické odvolať člena súdnej rady z funkcie, ak by bol právoplatným rozhodnutím súdu pozbavený spôsobilosti na právne úkony, resp. by jeho spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená.

K bodu 2.

Ústavou ustanovený spôsob kreovania súdnej rady je vo svojej podstate založený na „delegačnom princípe“. Za členov súdnej rady volení, resp. vymenovaní (delegovaní) zástupcovia sudcov Slovenskej republiky (teda predstavitel'ov súdnej moci), národnej rady, prezidenta a vlády. Takéto zloženie súdnej rady pritom v spojení s ústavou ustanoveným spôsobom uznášanía sa súdnej rady je zároveň založené na nevyhnutnosti dosiahnuť pri rozhodovaní konsenzus medzi členmi „delegovanými“ predstaviteľmi jednotlivých moci (sudcami Slovenskej republiky na jednej strane a zástupcami národnej rady, prezidenta a vlády na druhej strane). To nielen principiálne, ale aj fakticky vylučuje, aby niektorá z týchto moci „politicky ovládla“ súdnu radu, keďže (najmenej) polovicu jej členov tvoria sudcovia (predseda najvyššieho súdu a ôsmi sudcovia zvolení sudcami Slovenskej republiky) a druhú polovicu tvoria členovia nominovaní „do tohto orgánu v rovnomernom pomere vládou Slovenskej republiky, Národnou radou Slovenskej republiky a prezidentom Slovenskej republiky“, čo zodpovedá „Zmyslu trojdelenia štátnej moci a systému protiváh a vzájomných bŕzd.“ (pozri dôvodovú správu k zák. č. 182/2002 Z.z.).

Ústavou garantovanú nezávislosť súdnej moci nemožno totiž vykladať tak, že by iné zložky moci nemali mať v súlade so svojím ústavným poslaním a funkciami reálne možnosti ovplyvňovať organizáciu a chod súdnictva, prirodzene za predpokladu, že tým nie je dotknutý fundamentálny základ nezávislosti súdnej moci spočívajúci v nezávislosti sudcovského rozhodovania. Iné chápanie princípu nezávislosti súdnej moci (zodpovedajúce v podstate argumentácii sťažovateľa) založené na tvrdení, že o veciach týkajúcich sa súdnictva môžu rozhodovať len sudcovia, by viedlo v konečnom dôsledku k supremácii súdnej moci, jej nekontrolovateľnosti, a tým v zásade aj k popretiu podstaty ústavného princípu del'by moci, z ktorého vychádzajú ústavy všetkých moderných demokratických a právnych štátov.

K bodu 3.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) poukázal na skutočnosť, že ústava rozlišuje medzi ústavnými (verejnými) funkciami, z ktorých

a) nemožno ústavného činiteľa pred uplynutím volebného obdobia vôbec odvolať (napr. poslanec národnej rady; v tomto prípade ústava len taxatívny spôsobom vymenúva dôvody, v dôsledku ktorých môže dôjsť k zániku mandátu poslanca),

b) možno ústavného činiteľa pred uplynutím funkčného obdobia odvolať len na základe ústavou alebo zákonom ustanovených dôvodov (napr. sudcovia ústavného súdu, predseda najvyššieho súdu, generálny prokurátor a ďalší),

c) možno ústavného činiteľa odvolať pred uplynutím funkčného (volebného) obdobia bez toho, aby ústava alebo zákon ustanovovali dôvody, na základe ktorých k takémuto odvolaniu môže dôjsť.

K ústavným (verejným) funkciám, z ktorých možno ústavného činiteľa odvolať bez toho, aby ústava alebo zákon ustanovovali dôvody odvolania patria (popri členoch súdnej rady) funkcie predsedu a podpredsedov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), ako aj funkcie predsedov výborov národnej rady.

Rovnako nie sú v ústave ani v žiadnom zákone uvedené dôvody na odvolanie predsedu a ďalších členov vlády prezidentom, pričom je irelevantné, že aktu odvolania predchádza vyslovenie nedôvery národnou radou alebo návrh predsedu vlády na odvolanie člena vlády adresovaný prezidentovi. Podstatný význam nemá ani skutočnosť, že na rozdiel od členov súdnej rady nemajú funkcionári národnej rady ani členovia vlády v ústave výslovne ustanovené funkčné obdobie; z povahy vecí totiž vyplýva, že toto je v zásade nepriamo odvodené z volebného obdobia národnej rady.

Vzťah funkcionárov národnej rady k národnej rade je založený na (politickej) dôvere, t. j. na vzťahoch ústavno-politickej zodpovednosti. Z toho vyplýva, že národná rada môže funkcionárov národnej rady z ich ústavných funkcií odvolať aj bez toho, aby svojim konaním (opomenutím) porušili určitú právom ustanovenú povinnosť, t. j. k odvolaniu z ústavnej funkcie postačuje aj strata (politickej) dôvery. Na porovnateľných základoch je založené aj odvolávanie predsedu a ďalších členov vlády prezidentom s tým rozdielom, že vzťah (politickej) dôvery je v ich prípade založený nie na ich priamom zodpovednostnom vzťahu k prezidentovi, ktorý disponuje právomocou odvolať ich z funkcie, ale na ich zodpovednostnom vzťahu k národnej rade (prípadne aj k predsedovi vlády v prípade ďalších členov vlády, pozn.), pričom prezident tento zodpovednostný vzťah len autorizuje (sprostredkúva) svojim odvolacím aktom (rozhodnutím).

Podľa názoru ústavného súdu neexistujú racionálne argumenty na spochybňovanie tvrdenia, že vzťah vlády (ale aj prezidenta, národnej rady a v zásade aj sudcov Slovenskej republiky) k tým členom súdnej rady, ktorí patria do jej „kreačnej dispozície“, je založený na porovnateľných vzťahoch ako vzťah funkcionárov národnej rady k národnej rade, ktorá disponuje právomocou voliť a odvolávať ich z ich ústavnej funkcie, resp. na vzťahoch predsedu a ďalších členov vlády k národnej rade (a v nadväznosti nato k prezidentovi), t. j. aj v tomto prípade ide o vzťah, ktorý je založený na existencii (politickej) dôvery. Naopak, v prospech tohto tvrdenia možno formulovať racionálne argumenty, ktoré možno vyvodit' zo samotnej ústavnej konštrukcie súdnej rady, ako aj zo súvisiaceho ústavného textu.

V prvom rade ústavný súd nemá dôvod (a v zásade ani právo) spochybňovať racionálny prístup ústavodarcu k vnútornej konštrukcii čl. 141a ústavy upravujúceho postavenie, zloženie, pôsobnosť a spôsob uznášanania sa súdnej rady. Ak ústavodarca na rozdiel od iných ústavných funkcií neustanovil dôvody, na základe ktorých možno členov súdnej rady odvolať z ich funkcie, tak to neurobil z dôvodu opomenutia (či pochybenia), ale na základe racionálnej úvahy zodpovedajúcej ústavnému zloženiu súdnej rady pozostávajúceho zo zástupcov jednotlivých zložiek moci, resp. ústavných orgánov, ktoré tieto zložky moci reprezentujú, ako aj z ústavou ustanoveného spôsobu jej uznášanania, ktorý predpokladá dosiahnutie konsenzu zástupcov jednotlivých zložiek moci, resp. zástupcov ústavných orgánov, ktoré ich reprezentujú vo veciach týkajúcich sa chodu súdnictva, t. j. vo veciach, ktoré zahrnul do pôsobnosti súdnej rady.

Ústavou ustanovená vnútorná konštrukcia (zloženie) súdnej rady by totiž podľa názoru ústavného súdu stratila svoje racionálne opodstatnenie, ak by členovia súdnej rady po svojom ustanovení (zvolení, resp. vymenovaní) nemali žiadnu väzbu na tých, ktorí ich do tejto funkcie ustanovili (zvolili, vymenovali). Tým by sa ak už nie znemožnila, tak aspoň podstatným spôsobom sťažila možnosť tých, ktorým ústavodarca nie náhodou zveril právomoc kreovať (voliť a vymenúvať) členov súdnej rady, t. j. sudcom Slovenskej republiky, národnej rade, prezidentovi a vláde, prenášať na pôdu súdnej rady svoje predstavy o fungovaní súdnictva a ovplyvňovať v primeranom rozsahu (v rozsahu zodpovedajúcom počtu členov súdnej rady, ktorí sú v ich kreačnej dispozícii) jej rozhodovanie. Vnútorná konštrukcia, resp. zloženie súdnej rady a spôsob jej uznášanania vychádzajú teda (logicky a vedome) z požiadavky zachovania vzťahu (politickej) dôvery

medzi členmi súdnej rady a subjektmi, ktoré ich do ich funkcií ustanovili, čomu musí zodpovedať oprávnenie týchto subjektov odvolať ich z funkcie aj z dôvodu „straty dôvery“, resp. aj z iného ústavou a ani zákonom neustanoveného dôvodu. Na tom nič nemení skutočnosť, že súdna rada je začlenená do siedmej hlavy ústavy označenej nadpisom „Súdna moc“, ani to, že do pôsobnosti súdnej rady patria veci týkajúce sa chodu súdnictva. Ide o vyvážené ústavné riešenie, ktoré je akceptovateľné aj z hľadiska princípov demokratického a právneho štátu, keďže je reálnym prejavom systému vzájomných brzd a protiváh v rámci ústavou ustanoveného systému delby moci, ktoré zároveň v plnom rozsahu rešpektuje princíp nezávislosti sudcov a sudcovského rozhodovania. V tejto súvislosti ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že oprávnenie vlády (ale aj národnej rady, prezidenta a sudcov Slovenskej republiky) odvolať členov súdnej rady, ktorí sú v jej „kreačnej dispozícii“ aj z dôvodu straty dôvery, nenarušuje nezávislosť súdnej rady ako ústavného orgánu vzhľadom na jej zloženie a spôsob uznášania sa.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že postupom vlády pri odvolaní sťažovateľa neboli porušené jeho práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy ani s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2 a 141a ods. 1 a 3 ústavy.

Sťažovateľ sa v petite tiež domáhal, aby ústavný súd vyslovil, že namietaným uznesením vlády došlo aj k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale túto časť petitu v texte sťažnosti žiadnym spôsobom neodôvodňuje. Z uvedeného dôvodu tu ústavný súd len odkazuje na svoje právne závery vyjadrené vo vzťahu k možnému porušeniu ďalších ustanovení ústavy, ktoré sťažovateľ v petite označil. Nad ich rámec ale ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípadoch, ak ústavná konštrukcia odvolávania z určitej ústavnej funkcie nie je založená na taxatívnom alebo aspoň demonštratívnom vymedzení ústavných (zákonných) dôvodov odvolania, tak potom súčasťou obsahových náležitostí rozhodnutia o odvolaní nemusí byť (aj keď byť môže) aj reálny dôvod (ktorým je spravidla strata dôvery), na základe ktorého príslušný orgán verejnej moci ústavného činiteľa z jeho ústavnej funkcie odvolal. Tomuto záveru zodpovedá v období po nadobudnutí účinnosti ústavy aj prevládajúca ústavná prax odvolávania členov vlády, resp. funkcionárov národnej rady.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosti nevyhovел.

Odlíšné stanovisko sudcu Petra Brňáka

Rozhodnutiu I. senátu predchádzal nález IV. senátu ústavného súdu v podobnej veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 46/2011, v zmysle ktorého oprávnenie vlády (ale aj Národnej rady Slovenskej republiky, prezidenta Slovenskej republiky a sudcov Slovenskej republiky) odvolať členov súdnej rady, ktorí sú v jej „kreačnej dispozícii“, aj z dôvodu straty dôvery, nenarušuje nezávislosť súdnej rady ako ústavného orgánu vzhľadom na konštrukciu spôsobu ustanovovania a odvolávania jej členov, ako aj spôsobu jej rozhodovania v kontexte s ďalšími ustanoveniami čl. 141a ústavy.

Pretože väčšina senátu I. ÚS (vrátane disentujúceho sudcu) dospela pri skúmaní predmetnej sťažnosti k právnemu názoru odchylnému od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí senátu IV. ÚS, bola vec v zmysle § 6 zákona o ústavnom súde predložená plénu ústavného súdu s návrhom na zjednotenie odchylných právnych názorov (*pre argumentáciu I. senátu tu pre stručnosť odkazujeme na uznesenie ústavného súdu Plz. 4/2014, pozn.*).

Plénu ústavného súdu bol predložený tento návrh stanoviska:

„Člena Súdnej rady Slovenskej republiky nie je možné odvolať v priebehu jeho 5-ročného funkčného obdobia iba pre zmenu zloženia Národnej rady Slovenskej republiky, zmenu vlády Slovenskej republiky či zmenu v osobe prezidenta Slovenskej republiky ani bez uvedenia dôvodu.“

Keďže „provizórne“ plénum ústavného súdu (stále neboli menovaní dvaja chýbajúci sudcovia) podporilo uvedený právny názor iba piatimi hlasmi, tento návrh nezískal potrebnú väčšinu hlasov, a návrh bol preto uznesením č. k. PLz. ÚS 4/2014-12 z 12. novembra 2014 zamietnutý. Na tomto mieste sa žiada dodať, že paradoxne dva alebo tri hlasy (senátu IV. ÚS) je viac ako päť hlasov (pléna). V záujme zachovania inštitucionálnej a rozhodovacej integrity ústavného súdu väčšina senátu I. ÚS si potom „osvojila“ právny názor senátu IV. ÚS a (iba) z toho dôvodu sťažnosti sťažovateľa nevyhovela, súc viazaná už vysloveným právnym názorom ústavného súdu.

	<p>V závere treba poukázať na skutočnosť, že</p> <p>(i) vec sp. zn. IV. ÚS 478/2011 mala byť spojená s časovo predchádzajúcou vecou sp. zn. I. ÚS 454/2012, keďže skutkovo a vecne spolu súviseli. Senát IV. ÚS však takýto návrh do pléna ústavného súdu nepodal,</p> <p>(ii) vláda Slovenskej republiky po predčasnom odvolaní troch členov súdnej rady (ktorí následne podali sťažnosť ústavnému súdu – I. ÚS 454/2012, IV. ÚS 478/2011 a III. ÚS 578/2012) vymenovala nových troch členov, z ktorých jeden bol/je poradcom jednej z členiek senátu IV. ÚS. Disentujúci sudca by v takomto prípade nepochybne postupoval podľa § 27 zákona o ústavnom súde (oznámenie dôvodov možného vylúčenia sudcu).</p> <p style="text-align: center;">Odlišné stanovisko sudcu Milana Ľalíka</p> <p>S poľutovaním musím konštatovať, že ani oklieštené plénum Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), pre nemenovanie dvoch členov prezidentom Andrejom Kiskom, nedokázalo zmeniť politicky účelové kvázimeritórne, ale veľmi rýchlo vydané uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 46/2011 zo 17. februára 2011 (sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 7. februára 2011), ktoré potvrdilo správnosť postupu ostatných štátnych mocí (parlamentu, vlády, prezidenta republiky) kedykoľvek odvolať ňou menovaného (voleného) člena Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „Súdna rada“) v priebehu jeho ústavou garantovaného 5-ročného funkčného obdobia [čl. 141a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)], a to pre akúsi stratu dôvery, resp. v dôsledku zmeny „politického prostredia v tej-ktorej moci“ ...</p> <p>Domnievam sa, že takto zavedená ústavnoprávna prax pod taktovkou ústavného súdu je principiálne neakceptovateľná ... a škodlivá, pretože podstatne narúša charakter demokratického a právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy najmä tým, že podľa môjho názoru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čl. 30 ods. 4 ústavy sa nevzťahuje len na prístup k verejnej funkcii v zmysle vzniku funkcie, ale zahŕňa aj právo na jej nerušený výkon vrátane práva na ochranu pred svojvoľným skrátením tejto funkcie, lebo inak nemá zmysel ústavou garantované funkčné obdobie; - diskriminuje tých členov Súdnej rady, ktorí boli menovaní (volení) parlamentom, vládou a prezidentom, oproti členom voleným všetkými sudcami Slovenskej republiky, u ktorých sa funkčné obdobie dodržiava, - z reprezentantov sa stali delegáti, ktorí verne tlmočia názory tých, ktorí ich delegovali do Súdnej rady. ... <p>Cesta k prípadnému vysloveniu nového právneho názoru, ktorý by korigoval názor vystavený v jednom senátnom uznesení, je totiž veľmi zložitá a časovo náročná. Potvrdilo to aj rozhodovanie pléna ústavného súdu podľa § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pri presadzovaní názoru senátu I. ÚS, ktorý zastával stanovisko opačné ako senát IV. ÚS a ktorý podporili piati členovia pléna (nedostatočne, lebo muselo zaň hlasovať 7 členov). Je to však viac, ako hlasovalo za názor senátu IV. ÚS (na jeho prijatie stačili totiž iba dva hlasy), hoci plénu ústavného súdu chýbali a chýbajú dvaja členovia, ktorých prezident republiky od 4. júla 2014 ešte nevymenoval, hoci parlament mu zvolil šesť kandidátov, ktorí spĺňali všetky ústavou požadované predpoklady na výkon funkcie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky.</p> <p>V závere si nemôžem odpustiť ešte jedno pripomenutie, že aj ustanovenie § 112 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde netreba interpretovať tak, že je predmetom voľnej úvahy sudcu, ale tak, že ak sú splnené zákonné podmienky pre spojenie vecí, tak veci sa spojiť musia. Preto aj vec sp. zn. IV. ÚS 478/2011 (Rvp 282/2011) mala byť spojená s časovo predchádzajúcou vecou sp. zn. I. ÚS 454/2012 (Rvp 281/2011), keďže skutkovo a právne spolu súviseli; senát IV. ÚS však takýto návrh do pléna ústavného súdu nepodal, hoci tak urobiť mal.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: II. ÚS 810/00, II. ÚS 796/00, II. ÚS 48/97</p>

spisová značka	I. ÚS 85/2015
sudca spravodajca	Milan Lalič
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	13. mája 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Okresný súd upravil právo sťažovateľa na styk s jeho maloletou dcérou, ktorá je v osobnej starostlivosti jej matky a to v dvoch rozsudkoch, keď v poradí prvý z týchto rozsudkov všeobecne upravil styk sťažovateľa s maloletou v priebehu roka a to okrem iného aj v každom párnom týždni od piatka 17.00 hod. do nedele 17.00 hod., zatiaľ čo druhý z rozsudkov upravil styk sťažovateľa s maloletou osobitne počas vianočných sviatkov, Silvestra a veľkonočných sviatkov s tým, že prevyšujúcim rozsahu nebola úprava styku podľa prvého z rozsudkov nijako dotknutá. Pokiaľ ide o vianočné sviatky a Silvester, v zmysle druhého z rozsudkov bol sťažovateľ oprávnený stykať sa maloletou okrem iného každé párne Vianoce počnúc rokom 2014 v čase od 24.12. o 10.00 hod. do 26.12. do 16.00 hod. a každý nepárny Silvester počnúc rokom 2013 od 30.12. o 16.00 hod. do 2.1. do 16.00 hod.</p> <p>Sťažovateľ podal návrh na výkon rozhodnutia na základe prvého z uvedených rozsudkov tak, aby mu bol umožnený styk s maloletou v čase od 27. decembra do 29. decembra 2013 (párny týždeň od piatku do nedele). Okresný súd však tento návrh zamietol a po odvolaní sťažovateľa bolo toto rozhodnutie potvrdené aj uznesením krajského súdu. Dôvodom zamietnutia návrhu bola skutočnosť, že podľa názoru všeobecných súdov mala byť maloletá v zmysle druhého z rozsudkov v tom čase u svojej matky, pretože tento druhý rozsudok bol osobitnou úpravou styku počas sviatkov a vyplývalo z neho, že pojem vianočných sviatkov sa týkal obdobia od 24. 12. príslušného kalendárneho roka do 2.1. nasledujúceho kalendárneho roka. Z týchto dôvodov tak nebol návrh sťažovateľa na výkon rozhodnutia podľa okresného a krajského súdu opodstatnený, keďže maloletá sa v rozhodujúcom čase mala podľa osobitnej úpravy druhého z rozsudkov nachádzať v starostlivosti svojej matky.</p> <p>Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie nenapravilo pochybenie okresného súdu, ktorý napriek existencii právoplatného rozhodnutia o úprave jeho styku s maloletou nenariadil výkon tohto rozhodnutia, ale vo vykonávacom konaní s týmto právoplatným rozhodnutím polemizoval a vyvodzoval z neho iné závery nad rámec jeho výroku. V dôsledku toho došlo podľa sťažovateľa k porušeniu jeho práv vyplývajúcich z článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).</p>
ratio decidendi	<p>Napádané rozhodnutie krajského súdu je založené na východiskovej premise, podľa ktorej má úprava styku rodiča s maloletým dieťaťom počas sviatkov (v danom prípade vianočných sviatkov, pozn.) generálne a bez výhrad prednosť pred úpravou tohto styku v bežné (rozumej nesviatočné) dni. Krajský súd kumuluje do jedného celku časový úsek trvania vianočných sviatkov a Silvestra, keď konštatuje, „... že za obdobie vianočných sviatkov a Silvestra je v zmysle uvedeného rozsudku považované obdobie od 24.12. do 02.01.“, kedy podľa krajského súdu mala byť maloletá u matky, a nie u sťažovateľa, ktorý tak nemal nárok domáhať sa jej zverenia v tomto období (t. j. v období od 27. 12. 2013 – 29. 12. 2013). Krajský súd však a contrario jedným dychom dodáva, že sťažovateľ (otec) bol „... oprávnený realizovať styk s maloletou od 30.12.2013 od 16:00 hod. do 02.01.2014 do 10:00 hod.“, čo je antagonistické konštatovanie v rozpore s prv krajským súdom uvedeným sumarizujúcim záverom, keďže aj uvedené obdobie od 30. 12. 2013 – do 2. 1. 2014 je obdobím subsumovateľným do časového úseku od 24. 12. 2013 – do 2. 1. 2014, ktoré podľa krajského súdu bolo potrebné vnímať ako jedno časové obdobie vianočných sviatkov a Silvestra, počas ktorého úprava styku mala mať bez výhrad prednosť pred inou</p>

	<p>úpravou tohto styku v bežné dni.</p> <p>Podľa zistenia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) styk sťažovateľa s jeho maloletou dcérou bol podľa v poradí prvého rozsudku upravený štyrmi výrokmi, a to takto:</p> <p>„1. každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 14.30 – 16.30 h, 2. v sobotu každý párnny týždeň v mesiaci od 9.00 – 18.00 h, 3. v období od 7. 7. 2012 – 31. 7. 2012 (t. j. obdobie jedného mesiaca) – každý párnny týždeň od soboty 9.00 h. – do nedele 18.00 h, 4. v období od 1. 8. 2012 – každý párnny týždeň v mesiaci od piatka 17.00 h – do nedele 17.00 h.“</p> <p>V poradí druhý rozsudok upravoval styk sťažovateľa s maloletou takto:</p> <p>„1. Vianoce roku 2012 – od 25. 12. 2012 o 10.00 h – do 27. 12. 2012 o 16.00 h, 2. Každé párne Vianoce počnúc rokom 2014, 2016... atď. – od 24. 12. o 10.00 h – do 26. 12. o 16.00 h. Každý nepárny Silvester počnúc rokom 2013, 2015... atď. – od 30. 12 o 16.00 hod. – do 2. 1. o 10.00 h, 3. Každú nepárnu Veľkú noc – od Veľkonočného pondelka o 10.00 hod. – do nasledujúceho utorka o 16.00 h. Každú párnú Veľkú noc – od Veľkonočnej soboty o 10.00 h – do nasledujúcej nedele o 16.00 h.“</p> <p>Súčasne podľa výrokovej druhého rozsudku úprava styku sťažovateľa s maloletou v rozsahu prvého rozsudku nezmenená.</p> <p>Z uvedeného vyplýva, že skutočne podľa prvého z rozsudkov mala byť počas tzv. „nepárnych“ Vianoc v roku 2013 maloletá u matky (u sťažovateľa mala byť len „párne“ Vianoce, pozn.), avšak obdobie Vianoc, počas ktorého sa sťažovateľ s matkou maloletej mali striedať v starostlivosti o maloletú podľa toho, či išlo o „párne“ alebo „nepárne“ Vianoce, bolo týmto rozsudkom vymedzené od 24. decembra o 10.00 h – do 26. decembra o 16.00 h, pričom v roku 2013 tento čas pripadal na utorok (24. decembra 2013) až štvrtok (26. decembra 2013).</p> <p>V danom prípade sa však sťažovateľ domáhal stretnutia s maloletou v 52. týždni roku 2013 v čase od 27. decembra 2013 (piatok) – do 29. decembra 2013 (nedeľa), ktorého kontakt mu v tomto čase umožňoval právoplatný a vykonateľný výrok č. 4 prvého z rozsudkov. Podľa neho sa sťažovateľ mohol stykať s maloletou „každý párnny týždeň v mesiaci od piatka 17.00 hod. – do nedele 17.00 hod.“, čo mu však aj v dôsledku napádaného rozhodnutia krajského súdu bolo znemožnené.</p> <p>Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie krajského (ale aj okresného súdu) bolo svojvoľné a arbitrárne, keďže si svojvoľným výkladom rozšírili účinky výrokovej časti rozsudku okresného súdu o úprave styku počas sviatkov, keď obdobie vianočných sviatkov explicitne zadefinované týmto rozsudkom na čas od 24. decembra – do 26. decembra a obdobie Silvestra zadefinované týmto rozsudkom na čas od 30. decembra – do 2. januára bez ďalších dôvodov skumulovali do neodôvodneného záveru, že obdobím vianočných sviatkov nebolo len obdobie od 24. decembra 2013 – do 26. decembra 2013, ale že týmto obdobím bolo obdobie od 24. decembra 2013 – do 2. januára 2014.</p> <p><u>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru a v čl. 36 ods. 1 listiny unesením krajského súdu porušené bolo.</u></p> <p><u>Ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 500 € a právo na náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Ústavný súd nevyhovел sťažnosti v časti, ktorou sa sťažovateľ domáhal zrušenia napadnutého uznesenia krajského súdu, keďže sa uplynutím času rozhodnutie o otázke styku v dotknutom časovom období stalo bezpredmetným.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: II. ÚS 127/07</p>

Spracoval: JUDr. Igor Mihalik

PREHEAD Č. I/05/2015

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.